

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 , 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет **географија** за VII одделение на деветгодишното основно образование за учебната 2020/21 година.

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет географија за VII одделение се базира на целите/очекуваните резултати предвидени со наставната програма за наставиот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратената програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови, при што се почитува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, односно за наставен предмет со 2 часа неделно се предвидуваат 64 часа во скратената програма.

2. Преглед на теми и наставни единици

Во скратената наставна програма предвидени се 35 часа нови наставни содржини и 29 часа за повторување.

Тема/Подрачје

ТЕМА I: ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА 12+10 часа (12 часа нови наставни содржини, 10 часа за повторување).

Наставни единици

- Географска положба, граници и големина;
- Планини во Р. С. Македонија;
- Котлини во Р. С. Македонија;
- Типови релјеф во Р. С. Македонија;
- Климатски фактори и метеоролошки елементи и појави;
- Климатски типови;
- Подземни води и извори;
- Реки и речни сливови;
- Езера;
- Растителен свет;
- Животински свет; и
- Типови почви и нивна распространетост.

ТЕМА II: НАСЕЛЕНИЕ И НАСЕЛБИ ВО РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА – (6+5) часа

Наставни единици

- Основни демографски карактеристики на населението во Р. С. Македонија;
- Структурни карактеристики на населението во Р. С. Македонија;
- Миграции на населението во Р. С. Македонија;
- Селски населби;
- Градски населби; и
- Територијална поделба на просторот на Р. С. Македонија.

ТЕМА III: ЕКОНОМСКО-ГЕОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА – (11+9) часа

Наставни единици

- Историски развој на стопанството на просторот во Р. С. Македонија;
- Фактори за развој на стопанството и стопанските гранки;
- Поледелство;
- Овощарство и лозарство;
- Сточарство;
- Шумарство, лов и риболов;
- Енергетски извори и рудно богатство;
- Индустрија;
- Занаетчиство и градежништво;
- Сообраќај; и
- Трговија и туризам.

ТЕМА IV: ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА – (6+5) часа

Наставни единици

- Природни и антропогени елементи на животната средина;
- Заштита на воздухот од загадување;
- Заштита на водите од загадување;
- Заштита на земјиштето од деградација;
- Заштита на растителниот и животинскиот свет; и

- Заштита и самозаштита од природни и антропогени непогоди.

3. Дидактички препораки

Планирањето на наставата по предметот географија за VII одделение предвидена во оваа (скратена) верзија опфаќа програмски содржини од сите теми утврдени во редовната наставна програма. За секоја тема предвидени се број на часови со цел преостаната содржина од скратената наставната програма по географија за VII одделение да се заврши во 64 часа, во траење од 159 дена.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, очекуваните резултати, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма, но за истите поставува различни по нивоа прашања и задачи водејќи се од предлог - активностите и дополнувајќи ги истите според потребите на одделенијата.

По наставни подрачја се предлага: **Природно-географски карактеристики на Р. Македонија (12+10 часа); Население и населби во Р. Македонија (6+5 часа); Економско- географски карактеристики на Р. Македонија (11+9 часа); Заштита на животната средина во Р. Македонија (6+5 часа).**

Во наставната програма е дадено предлог за планирање на наставните часови за реализација на наставни теми и целини. Сепак, наставниот кадар треба самостојно да го планира фондот на часови за целосно и успешно реализирање на целите поставени во програмата. Со оглед на тоа што, составот на учениците во паралелките е хетероген, наставникот треба да практикува диференциран и индивидуализиран пристап во рамките на реализацијата на наставата. Ваквиот приод е во функција на индивидуалните специфични потреби на секој ученик и развивање на индивидуалните потенцијали и постигнувања.

Во скратената програма по предметот географија за VII одделение се застапени сите содржини од редовната наставна програма, додека од часовите за повторување во сите четири теми скратени се по два часа. Ова е направено за целосно реализирање на новите наставни содржини, додека повторувањето се предвидува да се раелизира со два часа помалку за сите теми.

Се препорачува користење на следниве наставни средства:

- учебник избран на ниво на училиште за соодветниот предмет, одобрен од страна на министерот;

- други извори на учење во непосредната околина – објекти и појави во природата;
- енциклопедии, атласи и сл.;
- Интернет, образовни софтвери;
- списанија;
- аудио-визуелни средства.

Современата дидактичка технологија во наставата по географија покрај користењето на разни географски карти, дава исклучителни можности за користење на компјутерот, односно широка примена на геоинформатиката во наставата по географија. Исто така, во наставата може да се користат и немите карти, географска читанка, прирачник за наставата и др. Усвоените нови поими ќе претставуваат надоградување и проширување на веќе стекнатите поими. Интерпретацијата и описите од страна на учениците неопходно е да бидат поттикнувани од страна на наставникот на начин кој одговара на индивидуалните карактеристики на ученикот. Изразувањето може да биде и преку: говор, есеј, илустративни методи, изработки на шеми, графикони итн. Употребата на имиња и цифрени податоци треба да биде сведена на разумно ниво. Во текот на наставата редовно се следат и се вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување). Се препорачува да се користат следниве начини за следење, проверување и оценување на постигањата на учениците во рамките на наставните теми: усно, писмено, практично (обиди, вежби сл.), работа во групи, учество во истражување и презентација.

4. Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставик согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната настава програма.

Скратената наставна програма по наставниот предмет географија за VII одделение од основното образование ја утврди

Бр.12-8424/25

16.9.2020

Министер за образование и наука

Мила Царовска